

Innspill til behandlingen av forslaget til Statsbudsjett 2022

Arbeids- og sosialkomiteen	26.oktober
Kontakt for oppfølging: Områdedirektør Jesper Simonsen	
Telefon: 93 21 9889	E-post: jws@forskningsradet.no

Solberg-regjeringens forslag til statsbudsjett vil ikke gi det nødvendige taktskiftet i satsingen på forskning og innovasjon som Norge trenger. Vi er i gang med en krevende omstilling av en oljeavhengig økonomi, som skal sikre eksportinntekter fra og arbeidsplasser i nye næringer, og møte behovene til en aldrende befolkning. Den nye regjeringen har satt som mål å øke FoU-investeringene til 3 prosent av BNP innen 2030. Dette vil ikke skje av seg selv. Grunnplanken for å lykkes er økte investeringer i utdanning, forskning og innovasjon. Vi må våge å satse store midler der vi har størst fortrinn, som fornybar energi og industri, hav, helse, IKT og digital teknologi. Rammene for omstillingen er at bærekraftmålene nås innen 2030, så det haster.

Både norsk arbeidsliv og tjenestene i offentlig sektor står overfor et omfattende omstillingsbehov i årene som kommer. Vi må bygge kompetanse for et omstillingsdyktig arbeidsliv i hele landet, slik at vi kan skape mer, inkludere flere og sikre at vi kan møte oppfylle kompetansebehovene i arbeidslivet. Dette er et viktig premiss for å sikre velferdsstatens økonomiske bærekraft og et godt tjenestetilbud til alle. Det er behov for en mer kunnskapsbasert og sektorovergripende kompetansepolitikk for å sikre at utdannings-, forsknings- og innovasjonssystemet møter kompetansebehovene i samfunnet. Høy kompetanse er viktig for verdiskaping i både offentlig og privat sektor.

Det er viktig å videreutvikle og forbedre rammevilkårene for innovasjon både i stat og kommuner, og da må mange departementer bidra. Forskningsstøttet innovasjon og samarbeid mellom forskningsmiljøer og kommuner/etater bidrar til utvikling av nye sosiale innovasjoner, nye, forbedrede og mer effektive tjenestetilbud, nye produkter og digitale løsninger, nye modeller for organisering av sektorene, nye styringsprinsipper og smarte offentlige innkjøp. Forskningsrådet har som mål å samle og styrke innsatsen innenfor en åpen arena for innovasjon i offentlig sektor. Arbeids- og velferdstjenestene er en sektor med særlig stort potensiale for effektivisering gjennom digitalisering, tjenesteinnovasjon og innovative anskaffelser. Innovative offentlige anskaffelser er en viktig driver for lokal næringsutvikling.

Forskningsrådet har tatt til orde for et bredt tverrpolitisk omstillingsforlik i Stortinget. Landet har ikke en forpliktende plan for et Norge etter oljealderen og den omstillingen som kreves. Det er dette Stortingets og den nye regjeringens mest påtrengende oppgave. De politiske partiene må søke sammen om ambisjoner og retning. Hurdalsplattformen inneholder mange fragmenterte tiltak for omstilling. Regjeringen og departementene må tenke helhetlig og sikre en langsiktig satsing på forskning og innovasjon for å muliggjøre omstillingen, i samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor og akademia.

Store strategiske FoU-bevilgninger og den globale konkurransen om utvikling av nøkkelteknologier må høyt opp på den politiske dagsorden, hvis ikke Norge skal bli hengende etter. Tempoet øker i det globale kappløpet om utvikling av nye teknologier og løsninger knyttet til bærekraft og digital transformasjon. Norge trenger tilsvarende rammer og satsinger på en forsknings- og innovasjonsbasert grønn giv som andre land, om vi skal lykkes.

Det er også gledelig at det kommer en satsing på forskning på EØS-rett i samarbeid mellom ASD og JD. Av dette er 5,5 mill. friske penger. Dette er viktig og nødvendig i lys av NOU 2020: 9 Blindsonen - og i lys av at det lenge har vært etterlyst mer til rettsvitenskapelig forskning. Satsingen vil styrke fagmiljøene på EU/EØS-rett og kunnskapen om forholdet til norsk rett, og bidra til styrket rettssikkerhet for stønadsmottakere. **Det er positivt, og tråd med Forskningsrådets budsjettforslag, at det settes av noe friske midler til forskningsstøttet innovasjon og digitalisering av arbeids- og velferdstjenestene.** 10 mill. kroner til innovasjon i offentlig sektor og 10 mill. kroner til forskning på EØS-rett tas imidlertid fra Forskningsrådets avsetninger. Det er svært uheldig, selv om formålene er gode.

Staten fortsetter å inndra eller omdisponere midler fra Forskningsrådets avsetninger for femte år på rad. Det er i ferd med å føre til full brems i utlysning av midler de nærmeste årene. Inntektsnivået fra 2020 blir tilbakeført i 2022, men inntektstapet på 1,7 mrd. kroner medfører i verste fall at hele årsbevilgningen til noen områder kun går til dekning av inngåtte forplikter. Forskningsrådet har 27 mrd. kroner i framtidige kontraktsfestede forpliktelser overfor forskningsmiljøene, bedrifter og offentlig sektor. Denne mekanismen er i realiteten en kamuflert reduksjon i tidligere års forskningsbudsjetter, og det får konsekvenser for investeringsnivået fremover.

I budsjettet for 2021 var det et ettårig kutt i bevilgningen på 41 mill. kroner for å redusere avsetningene som er knyttet til ASDs tildeling under kap. 601, post 50. Det er positivt at bevilgningsnivået fra 2020 tilbakeføres med dette budsjettforslaget. Men engangskutt i allerede forpliktete midler vil skape en vanskelig situasjon fram i tid, ved at rammene for utlysning må reduseres tilsvarende. Dette vil svekke rekrutteringen og kunne medføre tap av kompetanse og kapasitet i forskningsmiljøene som er viktige kunnskapsleverandører til denne sektoren.

Norge må investere i forskning og innovasjon på linje med det andre europeiske land og OECD-land investerer. Regjeringen har forpliktet seg til 1 prosent av BNP på forskning og forskningsdrevet innovasjon og forslaget innebærer 1,07 prosent av BNP. Det er mindre enn mange land vi konkurrerer med. Forskningsrådet har anbefalt at det offentlige investerer minst 1,25 prosent. Dette er tråd med Europakommisjonens anbefaling på 1,25 % for alle EU-land. Det vil tilsa et samlet budsjett til forskning og innovasjon på i overkant av 50 mrd. kroner. Regjeringen foreslår å bevilge om lag 42,7 kroner til FoU i 2022.

**Forskningsrådets forslag til endringer i Prop 1 S (2021-2022)
på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett:**

Kap 601 post 50	Foreslås økt med 20 mill. kroner
	10 mill. til Innovasjonsarena for offentlig sektor bevilges som vekst, og omdisponeres ikke fra Forskningsrådets avsetninger. Det er uheldig at allerede bevilgede og forpliktete midler brukes to ganger.
	10 mill. til EØS-rettslig forskning bevilges som vekst, og omdisponeres ikke fra Forskningsrådets avsetninger.